

ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ + ಶುಂಠಿ ಬೇಸಾಯ : ಹೆಚ್ಚಿನ ರೇಷ್ಮೆಕೃಷಿ ಆದಾಯ

ಜಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ ಮತ್ತು ಜಿ. ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಕೇಟ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೫
(☎: ೮೮೮೦೬೭೮೯೮೬ ಮಿಂಚಂಚೆ: chand10sekar@gmail.com)

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕೇವಲ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೂ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದರೂ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ಉಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಲೇಖನ ಓದಿ.....!

ಶುಂಠಿ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ. ಇದನ್ನು ಔಷಧಿ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಿಂಜಿರೋಲ್ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶವು ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ, ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿಶಿಣ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ನಂತರ ಶುಂಠಿಗೆ ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ (ಶೇ. ೯೦ ರಷ್ಟು) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಣ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೇರಳದಿಂದ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶುಂಠಿ ಸಸ್ಯವು ೧.೫ ಅಡಿಯಿಂದ ೨.೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳಿನಾಕಾರದ ಹಲವಾರು ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ೬ ರಿಂದ ೮ ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯ ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶ ಬಯಸುವ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬೆಳೆ. ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಬಿಸಿ ವಾತಾವರಣ ಶುಂಠಿ



ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತ. ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಾವಯವ ಹೊಂದಿರುವ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಬಸಿದು ಹೋಗುವ, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಸೂಕ್ತ. ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಶೇ.೫೦ ರಷ್ಟು ನೆರಳು ಬೀಳುವ ತೋಟಗಳಲ್ಲೂ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಗೆ ನೆರಳು ಒದಗಿಸಲು ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಔಡಲವನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅರಿಶಿಣ ಬೆಳೆಯಲ್ಲೂ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಅರಿಶಿಣ ಮೊಳಕೆಯೂ ಒಡೆದು ಹೊರಬಂದ ನಂತರ ಶೀಘ್ರ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಶುಂಠಿಗೆ ನೆರಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಜೋಡು ಸಾಲು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಫ್ಲಿ-೧ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲೂ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕುಸಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಅಷ್ಟೊಂದು

ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಬರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಡು ಸಾಲು ನೀರಾವರಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಬರುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತಹ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಅಂತರ್ ಬೇಸಾಯ ಒಂದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ೨-೫ ಸೆಂ.ಮೀ. ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೨೦-೨೫ ಗ್ರಾಂ ತೂಕವಿರುವ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವ ತುಂಡು ಶುಂಠಿ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹುಮ್ಮಾಬಾದ ಶುಂಠಿ ತಳಿಯನ್ನು ಬೀದರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಶಿಫಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶುಂಠಿ ಗಡ್ಡೆಗೆ ಕೊಳೆ ರೋಗ ಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ ೬ ಗ್ರಾಂ ಮೆಟಲ್ಯಾಕ್ಸಿಲ್ ಎಮ್.ಝಡ್. ಔಷಧವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ೨೦ ನಿಮಿಷ ಅದ್ದಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ (ಆರಿಸಿ) ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಅಂತರ್ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಲು ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ೬೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ಟನ್ ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಹರಡಿ ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉತ್ತು



ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು. ನಂತರ, ಫಿ-೧ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ೭೦:೨೦:೨೦ ಕೆ.ಗ್ರಾಂ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಷ್ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹರಡಿ, ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಬೇಕು. ನಂತರ ಎರಡು ಜೋಡಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ೪ ಅಡಿ ಅಗಲದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ೪೫ ಸೆಂ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಎರಡು ಸಾಲು ಬಿಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಎರಡು ಜೋಡಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಬೋದು ಎರಡು ಸಾಲು ತಯಾರಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೋದು ಹಸಿಯಾಗುವಂತೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಬೋದಿನ ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ೫ ಸೆಂ.ಮೀ. ಆಳದಲ್ಲಿ ತುಂಡು ಶುಂಠಿ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಮರುದಿವಸ ನೀರು ಹಾಯಿಸಬೇಕು. ಇದಾದ ನಂತರ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಬೇಕು.

ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ೮ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ೪೫ ರಿಂದ ೬೦ ದಿವಸಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮಟ್ಟದಿಂದ ೬೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ರೆಂಬೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳು ಸಾಕಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಶುಂಠಿ ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ೩ ಸಲ ಅಂದರೆ ಜುಲೈ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮತ್ತು ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ೩ ಬಾರಿ ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆಯನ್ನು ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿ ೩ ಸಲ ರೆಂಬೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು.

ಮೊದಲನೇಯ ಸಲ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆದು ರೆಂಟಿ ಹೊಡೆದು ಶುಂಠಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಏರಿಸಬೇಕು. ಶುಂಠಿ ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೂ ಮತ್ತೆ ೨ ಬಾರಿ ರೇಷ್ಮೆಹುಳು ಸಾಕಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಸಲ ಫ್ಲಿ-೧ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ೭೦:೨೦:೨೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ ಮತ್ತು ಪೋಷ್ಯಾಷ್ ಒದಗಿಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಶುಂಠಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆದರೆ ಮಣ್ಣು ಬರಡಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಶುಂಠಿ ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿಯಾಗಿ ನಂತರ ಒಣಗುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಒಣಗಿದ ನಂತರ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಶುಂಠಿ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅಗೆದು ಹೊರ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಿದ ಶುಂಠಿ ಗಡ್ಡೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮರುದಿವಸ ಕೈಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ ಶುಂಠಿ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ ಗಾಳಿಯಾಡುವಂತೆ ಗೋಣಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹಸಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಾಗ ಸುಮಾರು



೨.೫೦ ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಹಸಿ ಶುಂಠಿಗಡ್ಡೆಯ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಹಸಿ ಶುಂಠಿಯ ಬೆಲೆ ಅಂದಾಜು ರೂ. ೧೧,೫೦೦/- ಇರುವುದು. ಜೋಡು ಸಾಲು ಪದ್ಧತಿ (ಫ್ಲಿ-೧) ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ರೂ ೨೦,೭೫೦/- ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜೋಡಿ ಸಾಲು ಪದ್ಧತಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಾಭ ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಜೋಡು ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಅಗಲದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಸ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಕಸ ತೆಗೆಯಲು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೋಡು ಸಾಲು ಪದ್ಧತಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಅಂತರ್ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಚಂದಾದಾರರ ಗಮನಕ್ಕೆ

ಆಗಸ್ಟ್-೨೦೧೧ ರ ಕೊನೆಗೆ ಚಂದಾ ಅವಧಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಕೋರಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ ಚಂದಾ ಹಾಗೂ ಫೋನ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

ಗಮನಿಸಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದಾ ಸಂಖ್ಯೆ ಬರೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ.